

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.018.02.2016
P/16/026

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/026 – „Przeciwdziałanie zaburzeniom psychicznym u dzieci i młodzieży”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Lucjan Kaszczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/70/2016 z dnia 09 września 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Poddębicach, ul. Narutowicza 13, 99-200 Poddębice (REGON 000734966), zwana dalej „Poradnią”. (dowód: akta kontroli str. 2)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Michalska, Dyrektor Poradni. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2013-2016 Poradnia zapewniała dzieciom i młodzieży dostępność pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Pod jej opieką pozostawało łącznie od 7,4 tys. do 8 tys. dzieci i uczniów uczęszczających do 22 placówek oświatowych oraz nieobjętych opieką przedszkolną i oddziałami przedszkolnymi. Pomoc udzielana była w godzinach 8:00-16:00 (poniedziałki, wtorki i piątki) i 8:00-18.00 (środy i czwartki) przez 10-11 specjalistów (czterech-pięciu pedagogów, czterech psychologów i dwóch logopedów).

Zadania statutowe, o których mowa w § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych², zwanego dalej „rozporządzeniem MEN”, Poradnia realizowała po uprzednim rozpoznaniu potrzeb placówek oświatowych oraz rodziców dzieci w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wspomagano się przy tym wypracowaną metodologią planowania oraz monitorowania jakości realizowanych działań, obejmującą m.in. badanie poziomu zaspokojenia potrzeb i oczekiwań uczniów, rodziców i nauczycieli, a także formułowanie - w okresowych ewaluacjach, raportach i sprawozdaniach - wniosków i przyjmowanie ich do wykonania.

Zadania statutowe Poradni realizowane były przez wysoko wykwalifikowaną kadrę. Dyrektor placówki wspierała rozwój zawodowy pracowników i – po dokonaniu okresowych analiz stanu zatrudnienia oraz rozpoznaniu potrzeb specjalistów w zakresie doskonalenia zawodowego – umożliwiała im uczestnictwo w specjalistycznych kursach i szkoleniach.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz.U. z 2013 r., poz. 199.

Poradnia dysponowała pomieszczeniami i wyposażeniem niezbędnymi do realizacji zadań statutowych. Utworzono profilowane gabinety, które wyposażono w testy psychologiczne i pedagogiczne oraz pomoce i literaturę specjalistyczną. Narzędzia diagnozy oraz karty indywidualne klientów były właściwie przechowywane oraz zabezpieczone przed nieuprawnionym wykorzystaniem. Budynek Poradni nie został jednak dostosowany do wymogów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie³, a występujące w nim bariery architektoniczne utrudniały osobom niepełnosprawnym ruchowo dostęp do placówki oraz jej usług.

Tryb i zasady korzystania z usług Poradni zostały uregulowane i podane do powszechnej wiadomości. W placówce dążono do maksymalnego skrócenia czasu oczekiwania na udzielenie pomocy. W praktyce, pierwsza wizyta następowała po upływie od czterech do 17 dni od dnia rejestracji, zaś druga – po upływie od jednego do trzech tygodni.

Mimo szerokiego upowszechnienia informacji o usługach Poradni, liczba uczniów przyjętych na diagnozę/terapię (na wniosek rodzica lub opiekuna) zmniejszała się kolejnych latach szkolnych analizowanego okresu i wynosiła odpowiednio: 1130, 1021, 836 i 150 (we wrześniu 2016 r.), co stanowiło: 20,8%, 19%, 14,4% i 2,6% wszystkich uczniów z terenu działania Poradni. Opinię lub orzeczenie wydano w ilości: 421, 466, 393 i 33, tj. w stosunku do odpowiednio: 37,3%, 45,6%, 47% i 22% przyjętych uczniów. Analiza 30 opinii wykazała, że zawierały one wszystkie elementy wskazane w § 6 ust. 1 rozporządzenia MEN, jednakże 16 z nich wydano – bez szczególnego uzasadnienia – po upływie 30 dni od dnia złożenia wniosku (tj. w terminie 31-43 dni od złożenia wniosku), co było niezgodne z wymogami określonymi w § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia.

W rozwiązywaniu problemów wychowawczych dzieci i młodzieży Poradnia wspierała także personel pedagogiczny współpracujących z nią placówek oświatowych. W tym celu prowadzono grupę wsparcia, udzielano porad i konsultacji, a także pełniono dyżury w placówkach.

Poradnia promowała swoje usługi oraz upubliczniła istotę problemów psychologicznych i uzależnień dzieci i młodzieży, prezentując je w prasie i na stronach internetowych, a także prowadząc w środowisku lokalnym prelekcje i pogadanki, pokazy multimedialne oraz konferencje.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Opis stanu
faktycznego

1. Według § 8 ust. 1 statutu, zadania określone § 2 rozporządzenia MEN, Poradnia wykonuje przy pomocy psychologów i pedagogów, udzielających także doradztwa zawodowego, oraz logopedów.

W poszczególnych latach szkolnych:

- według stanu na wrzesień - zatrudniano 10 specjalistów w latach 2013 i 2015 (po czterech pedagogów i psychologów oraz dwóch logopedów) i 11 w latach 2014 i 2016 (pięciu pedagogów, czterech psychologów oraz dwóch logopedów),
- do szkół i przedszkoli zapisanych było 5435 uczniów na rok szkolny 2013/14, a na kolejne lata odpowiednio: 5385, 5818 i 5745. Poza opieką przedszkoli

³ Dz.U. z 2015 r., poz. 1422, zwanego dalej „rozporządzeniem MI w sprawie warunków technicznych”.

i oddziałów przedszkolnych pozostawało w kolejnych latach odpowiednio: 2017, 2032, 2180 i 2106 dzieci.

(dowód: akta kontroli str.4- 6, 131-218, 365, 565-572)

Zmiany w liczbie dzieci i młodzieży, przy ww. obsadzie specjalistów w Poradni, nie wpływały na zakres zadań, zarówno ujętych w rocznych „Planach pracy Poradni” i przypisanych specjalistom w zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności, jak też zadań faktycznie realizowanych.

(dowód: akta kontroli str. 7-55, 219-337)

Na przykładzie wybranej losowo próby 10% spośród zatrudnionych specjalistów, tj. jednego pedagoga, sprawdzono adekwatność kwalifikacji i przydzielonych mu zadań do czynności wykonywanych w latach 2014/2015 - 2015/2016.

Z analizowanych dokumentów⁴ wynikało m.in., że przydzielone pedagogowi zadania⁵ nie wykraczały poza jego pensum nauczycielskie⁶ oraz formalne kwalifikacje, kompetencje i umiejętności, a zrealizowane zadania pozostawały w zgodzie z planem pracy, a nawet wykraczały poza ów plan, w związku z aktywnym udziałem pedagoga w zajęciach adaptacyjno-integrujących realizowanych w klasach pierwszych szkół, niebędących pod jego bezpośrednią opieką.

(dowód: akta kontroli str. 11-14, 366-369, 573-576)

2. Wszyscy specjaliści Poradni (według stanu na dzień kontroli NIK), legitymowali się dokumentami dowodzącymi podniesienie wykształcenia i/lub kwalifikacji, poszerzającymi na zajmowanym stanowisku kompetencje i umiejętności w pracy z dziećmi i młodzieżą oraz ich rodzicami/opiekunami:

- według stopnia awansu zawodowego było siedmiu nauczycieli dyplomowanych, jeden mianowany, dwóch kontraktowych, a jeden rozpoczął staż nauczycielski,
- każdy specjalista odbył studia podyplomowe, z czego jeden sześciokrotnie, dwóch czterokrotnie oraz jeden trzykrotnie,
- jeden psycholog oraz dwóch pedagogów odbyło studia podyplomowe w specjalności logopedia,
- wszyscy psychologowie posiadali kwalifikacje pedagogiczne,
- trzech pedagogów oraz wszystkich czterech psychologów ukończyło kurs kwalifikacyjny,
- jeden psycholog odbył studia podyplomowe dla biegłych sądowych⁷.

(dowód: akta kontroli str. 131-218, 374-453, 539-540)

3. Przyjęty system doszkalania się⁸ przewidywał zgłaszanie przez specjalistów własnych propozycji tematów/zapotrzebowania na szkolenie, które - po zweryfikowaniu pod kątem priorytetów, potrzeb i koncepcji działania Poradni oraz jej możliwości organizacyjnych i finansowych - ostatecznie ujmowano w „Organizacji doskonalenia zawodowego”, uchwalanej rokrocznie przez Radę Pedagogiczną Poradni.

Tak ustalony plan szkoleń specyfikował wg nazwisk: zaaprobowaną formę podnoszenia kwalifikacji (studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny) oraz kursy doskonalące kompetencje i ich obszar tematyczny. Uzasadnienie dokonanego w „Planie szkoleń” wyboru i aprobaty obszarów szkoleń naświetliła Dyrektor Poradni w złożonym wyjaśnieniu, podając, że wynikały one m.in. z (cyt.) *pojawienia się nowych problemów w środowisku lokalnym (o czym dowiadujemy się podczas współpracy z policją, prokuraturą, PCPR, GOPS, MGOPS, placówkami służby*

⁴ Zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności z 10 września 2014 r.: „Plan Pracy Poradni”, wykaz placówek oświatowych przydzielonych pod opiekę poszczególnym pracownikom; „Arkusze organizacji Poradni”; „Zeszyt pracy w terenie”; „Rejestr porad i konsultacji”; akta osobowe.

⁵ Diagnostyka w wymiarze 5 godz. tygodniowo, terapia – 14 godzin tygodniowo i poradnictwo – jedna godzina tygodniowo.

⁶ 20 godzin pracy w tygodniu, po 4 godziny pięć razy w tygodniu.

⁷ Nie ubiegając się o wpis na listę biegłych sądowych.

⁸ Podnoszącego kwalifikacje i kompetencje, według oceny własnych potrzeb.

zdrowia i innymi placówkami pozaoświatowymi i oświatowymi); z potrzeb podniesienia poziomu wiedzy w konkretnym obszarze w odpowiedzi na zgłoszenia pojawiające się podczas bezpośredniego kontaktu z klientami, w czasie działań diagnostycznych, konsultacji, czy terapii; informacji o potrzebach szkół, o których dowiadujemy się podczas dyżurów konsultacyjnych, uzyskujemy z reakcji szkół i przedszkoli na naszą ofertę działań oraz zgłoszeń potrzeb placówek oświatowych spoza oferty; z pojawiania się nowych zadań dla Poradni wyznaczanych co jakiś czas przez MEN; wyznaczanych na każdy rok szkolny przez MEN kierunków polityki oświatowej państwa; pojawiania się nowych narzędzi diagnostycznych (potrzeba przeszkolenia, w celu umożliwienia ich stosowania).

(dowód: akta kontroli str. 455-456)

W kolejnych latach kalendarzowych z okresu 2013-2016 Poradnia dysponowała budżetem na dopłaty do kosztów szkoleń w wysokości odpowiednio: 4.200 zł, 2.184,44 zł, 2.263,48 zł i 2.214,22 zł. Środki te wykorzystano do wysokości odpowiednio: 3.019 zł, 1.996 zł, 2.155 zł oraz 90 zł (stan na 30.09.2016 r.), tj. średnio ok. 200-300 zł na osobę.

Realizując w ww. okresie zapisany w „Planie szkolenia” zamiar podnoszenia kwalifikacji i umiejętności:

- pięciu specjalistów ukończyło zaplanowane studia podyplomowe, a jeden pedagog odbywa studia podyplomowe z zakresu logopedii,
- wszystkich 11 specjalistów doszkalało się, uczestnicząc w łącznie 101 szkoleniach, warsztatach i seminariach podnoszących kompetencje i umiejętności, z czego czterech brało udział w więcej niż 10 szkoleniach (dwie osoby po 11 szkoleń, jedna 15 szkoleń, jedna 21 szkoleń). Ponieważ „Plan szkolenia” nie przewidywał obowiązku doszkalania się każdego specjalisty w każdym roku, skutkowało to tym, że w roku kalendarzowym 2013 w 35 szkoleniach uczestniczyli wszyscy specjaliści; w roku 2014 sześciu specjalistów w dziewięciu szkoleniach; w roku 2015 dziesięciu specjalistów w 42 szkoleniach, a w 2016 (do sierpnia) siedmiu specjalistów w 15 szkoleniach.

(dowód: akta kontroli str. 381-453, 455-456, 539-540)

Zapytana o efektywność odbywanych szkoleń, dyrektor Poradni wyraziła opinię, iż:

- wiedza i umiejętności nabyte na szkoleniach skutkowały wzrostem kreatywności oraz nowym spojrzeniem na różne problemy. W codziennej pracy specjaliści wdrażali nowe formy pracy, nowe narzędzia diagnostyczne i terapeutyczne (nowe: arkusze do pracy z klientem; ankiety do oceny jakości, arkusze wywiadów), prowadzili skutecznie debaty w środowisku lokalnym, wygłaszali prelekcje i prowadzili pokazy,
- oceniając pracę specjalistów brała pod uwagę ich aktywność szkoleniową; analizowała także skuteczność doskonalenia zawodowego. Prócz dyrektora Poradni, oceny szkoleń dokonywali specjaliści podczas konsultacji i zebrań Rady Pedagogicznej,
- nie zauważa niechęci do podejmowania szkoleń, specjaliści wykazują inicjatywę w poszukiwaniu ciekawych ofert szkoleń, stosownie do swoich potrzeb,
- z ofert szkoleniowych najczęściej wybierano szkolenia i kursy odbywane poza godzinami pracy lub w dni wolne od pracy, by nie kolidowały z wykonywaniem obowiązków służbowych. Jeżeli szkolenie realizowano w godzinach pracy, to – cytując: z uwagi na wysoką jakość wybieranych szkoleń, korzyści wynikające z uczestnictwa w nich i praktyczne wykorzystywanie zdobytej wiedzy, pracownicy dotychczas nie byli zobowiązani do odpracowywania swoich zajęć. Natomiast niezrealizowane zajęcia (w związku z udziałem w szkoleniu) zostają przydzielone innym specjalistom lub zostają wykonane przez szkolącego się pracownika w najbliższym możliwym terminie,

- funkcjonuje w Poradni wewnętrzny system szkoleń, koordynowany przez tzw. radę samokształceniową. W roku 2013 zrealizowano sześć tematów takich szkoleń, w 2014 – siedem, w 2015 – jedno, w 2016 – dwa,
- jedyną przeszkodą mogącą ograniczać udział w szkoleniach są szkolenia odpłatne, obciążające finansowo specjalistę i/lub Poradnię

(dowód: akta kontroli str. 476, 1105-1108)

4. Politykę kadrową prowadzono w sposób planowy, ujmując w „Arkuszu organizacji Poradni” etatyzację przewidującą dla pracowników pedagogicznych 10,5 etatu na lata 2013/2014, 2015/2016 oraz 2016/2017 i 11,5 etatu na rok 2014/2015 (w związku z wakującym etatem dyrektora Poradni⁹). Obsadzenie z dniem 1 sierpnia 2014 r. etatu dyrektora przez psychologa Poradni spowodowało zbędność etatu. Zatrudniano w każdym roku po 11 pracowników pedagogicznych, z zastrzeżeniem, iż przez dziewięć miesięcy (1.07.2015-1.04.2016) nieobsadzony był etat pedagoga. Uzasadnienie do ww. etatyzacji, zawierane w każdym „Arkuszu organizacji Poradni”, nie sygnalizowało niedoboru etatów. Wskazywano, iż utrzymanie zaplanowanego limitu zatrudnienia pracowników pedagogicznych jest konieczne i wystarczające do realizacji przyjętych zadań statutowych Poradni i zapewnienia bieżącej dostępności do usług psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznych.

„Arkusze organizacji Poradni” zatwierdzał organ prowadzący, nadając dokumentowi rygor wykonalności.

(dowód: akta kontroli str. 3, 131-218, 365, 565-571)

Przeprowadzona analiza „list obecności” z lat 2014-2016 (do września) wykazała, że oprócz dziewięciomiesięcznego nieobsadzenia etatu pedagoga (vide opis wyżej), ok. 40% specjalistów nie wykonywało, przez niemal cały rok szkolny 2014/2015 r., swoich zadań z powodu usprawiedliwionej nieobecności¹⁰:

- psycholog - w okresie luty-czerwiec 2014 r. (liczącym 130 dni kalendarzowe) przez 105 dni kalendarzowych chorował, a w okresie od września 2014 r. do sierpnia 2015 r. przebywał na rocznym urlopie zdrowotnym,
- pedagog - od 1.01.2014 r. do dnia urlopu macierzyńskiego przebywał na zwolnieniu lekarskim, a następnie korzystał z rocznego urlopu macierzyńskiego (kwiecień 2014 – kwiecień 2015),
- pedagog - od października 2014 do kwietnia 2015 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim, a następnie do końca czerwca 2015 r. na urlopie macierzyńskim¹¹,
- logopeda - chorował od 1 lutego do sierpnia 2014 r., a następnie korzystał z rocznego urlopu macierzyńskiego (do połowy sierpnia 2015 r.).

W związku z ustalonymi długotrwałymi absencjami specjalistów w pracy w roku szkolnym 2014/2015, mogącymi potencjalnie ograniczać dostępność do usług Poradni, Dyrektor placówki w złożonym wyjaśnieniu podała, że mając na względzie obowiązek zapewnienia realizacji zadań ujętych w „Planach pracy Poradni” dokonała stosownych korekt w „Arkuszu organizacji Poradni” i by zrealizować zadania, w tym zapewnić bieżący dostęp do usług Poradni, kompensowała skutki długotrwałych nieobecności powierzając pracującym specjalistom, w ramach zastępstwa, dodatkowe zadania przypisane nieobecnym pracownikom oraz uruchamiając godziny ponadwymiarowe, a także zapewniając zastępstwo logopedy, (zatrudniając na umowę na ½ etatu wykwalifikowaną osobę).

(dowód: akta kontroli str. 577-578, 976, 1129-1131)

5. Mimo szerokiego upowszechnienia informacji o usługach Poradni, liczba uczniów przyjętych na wniosek rodzica/opiekuna (na diagnozę, terapię) systematycznie malała w kolejnych latach szkolnych z okresu 2013/2014 – 2016/2017 i wynosiła

⁹ Etat ten był obsadzony przez psychologa Poradni.

¹⁰ Na potrzeby badania kontrolnego, za długie okresy nieobecności uznano urlopy: macierzyński, zdrowotny oraz długotrwałe choroby.

¹¹ Z dniem 30 czerwca 2015 r. upłynął termin, na jaki była zawarta umowa o pracę.

odpowiednio: 1130, 1021, 836 i 150 (we wrześniu 2016 r.). W stosunku do liczby dzieci uczących się stanowiło to odpowiednio: 20,79%, 18,96%, 14,36% i 2,61%. Opinię lub orzeczenie¹² wydano w ilości: 421, 466, 393 i 33, co stanowiło odpowiednio: 37,25%, 45,64%, 47,00% oraz 22,00% przyjętych uczniów.

Malejącą liczbę zgłaszanych i przyjmowanych uczniów Dyrektor Poradni tłumaczyła:

- ustanowioną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zmianą zasad wydawania opinii (w przypadku specyficznych trudności w uczeniu się), skutkującą jednorazowym wydaniem opinii na wszystkie etapy edukacyjne,
- zmianą w prawie oświatowym, dotyczącą podjęcia obowiązku szkolnego przez sześciolatków, co ograniczyło konieczność dokonywania przez Poradnię diagnozy, a tym samym wpłynęło na zmniejszenie ilości zgłoszeń w tej grupie wiekowej w roku szkolnym 2015/2016,
- faktem skutecznego rozwiązywania części problemów natury wychowawczej na terenie szkoły, podczas realizowanych przez specjalistów Poradni dyżurów i zajęć (kładziono silny akcent na organizowanie zajęć grupowych, celem objęcia działaniami większej liczby uczniów, np. w 2015/2016 uczestniczyło w nich ponad 1,8 tys. wobec 1,4 tys. w 2013/2014),
- rezygnacją części rodziców z poszukiwania pomocy w Poradni, mimo trudności dzieci. Możliwość realizowania przez Poradnię zadania określonego § 2 pkt 1 rozporządzenia MEN uzależniona jest od zainteresowania/dbałości rodziców/opiekunów stanem zdrowia psychicznego i profilaktyką wychowawczą dziecka, gdyż m.in. diagnozy psychologiczno-pedagogicznej dokonuje się tylko na pisemny wniosek rodzica/opiekuna dziecka,

wykluczając ujemny wpływ na opisywany trend długotrwałą w roku szkolnym 2014/2015 absencją w pracy czterech specjalistów.

Potrzebującym dzieciom i młodzieży, ich rodzicom oraz nauczycielom, wsparcia - o którym mowa w § 2 pkt 2-4 i § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia MEN - udzielano¹³ w pomieszczeniach Poradni, w placówkach oświatowych i pozaoświatowych, akcentując w działaniach ochronę zdrowia psychicznego¹⁴ w formie: indywidualnych i grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, terapii rodziny, grup wsparcia, prowadzenia mediacji i interwencji kryzysowej, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno-szkoleniowej.

(dowód: akta kontroli str. 454, 821-975, 1487, 1489-1492)

6. Na wybranej losowo próbie 30 opinii¹⁵ wydanych przez Poradnię na pisemny wniosek rodzica/opiekuna dziecka, zbadano terminowość ich wydawania

¹² Dotyczące potrzeby: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży.

¹³ Według: przygotowanego przez Poradnię na potrzeby kontroli opracowania statystyczno-opisowego ze sprawozdań z realizacji „Planów pracy Poradni” oraz wg dowodów źródłowych.

¹⁴ Koncentrując się na realizacji zadań: Wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych (szczególnie uzdolnionych; niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym; ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; z zaburzeniami komunikacji językowej; z chorobami przewlekłymi); Wspomaganie zainteresowań i zdolności uczniów; Profilaktyka uzależnień i innych problemów; Profilaktyka uzależnień i innych problemów; Zajęcia integracyjno-adaptacyjne dla uczniów klas I G i klas I ponadgimnazjalnych; Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom; Współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu specyficznych trudności w uczeniu się, klasy I-III SP; Współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizacji indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych; Współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej; Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu; Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji przedszkola, szkoły lub placówki, w tym udzielanie nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych; Mediacje/interwencja kryzysowa związana z wychowawczą i edukacyjną funkcją szkoły; Profilaktyka wychowawcza – zajęcia edukacyjno-rozwojowe z uczniami na terenie szkoły; Opieka nad powierzonymi placówkami; Dyżury konsultacyjne w szkołach i przedszkolach; Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli; Działania edukacyjne dot. ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży; Działania edukacyjne wśród nauczycieli; Grupa wsparcia; Interwencja kryzysowa – działania dot. ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży; Szkolenie nauczycieli na terenie Poradni; Udzielanie wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom i specjalistom w przedszkolach i szkołach.

¹⁵ Po 10 opinii z wydanych w 2014 r., 2015 r. i 2016 r. w sprawie nr 4141 tj. dotyczącej dostosowania w związku z trudnościami w nauce.

wnioskodawcom. W 30-dniowym terminie zawitym § 5 ust. 1 rozporządzenia MEN wydano 14 opinii, zaś pozostałe 16 w terminie 31-43 dni, przy czym w analizowanych aktach sprawy oraz „Kartach indywidualnych” nie stwierdzono pisemnych dowodów uzasadniających powody przekroczenia 30-dniowego terminu. Według wyjaśnień pedagogów i psychologów Poradni, nic im nie utrudniało możliwości terminowego realizowania zadań związanych z diagnozą, materiały do opinii pedagogicznej i/lub psychologicznej opracowywali niezwłocznie, nie dłużej niż dwa tygodnie i nie mieli wpływu na ostateczny termin wydania opinii.

(dowód: akta kontroli str. 123-128, 468-475, 812-820)

7. Analizowane opinie, o których mowa w pkt 6 wystąpienia, zawierały wszystkie elementy wskazane w § 6 ust. 1 rozporządzenia MEN.

(dowód: akta kontroli str. 123-128)

8. Dane zawarte w analizowanych 30 opiniach umieszczono w prowadzonym w postaci papierowej alfabetycznym wykazie/skorowidzu klientów Poradni.

(dowód: akta kontroli str. 123)

9. Dostępność do usług Poradni określały:

- godziny pracy placówki: wg danych zamieszczonych na stronie internetowej Poradni - od godz. 08:00 do 16:00 w poniedziałki, wtorki i piątki oraz od 08:00 do 18:00 w środy i czwartki,
- czas pracy specjalistów: określony tygodniowym 20-godzinnym pensum pracownika pedagogicznego, wynoszący cztery godziny dziennie, w ruchomym czasie pracy, w godzinach pracy Poradni,
- regulacje dotyczące organizacji przyjęć i udzielania pomocy, zapisane w informatorze „Jak zgłaszać dziecko do Poradni. Procedury i zasady przyjmowania klientów do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Poddębicach”, w „Kontrakcie terapeutycznym”, a także w „Statucie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Poddębicach”¹⁶.

Poradnia wypracowała sposoby współpracy z podległymi placówkami i ze środowiskiem lokalnym, zapewniające rozpowszechnianie informacji o dostępności do świadczonych usług. Zaliczano do nich m.in.:

- ofertę działań Poradni – upublicznioną na stronie internetowej oraz przesyłaną placówkom oświatowym z rejonu działania drogą elektroniczną,
- ofertę organizowanych na terenie Poradni szkoleń dla nauczycieli, przesyłaną do szkół i przedszkoli,
- zamieszczanie w lokalnej prasie informacji o dostępności i formach działań,
- wsparcie merytoryczne dla działań podejmowanych przez lokalne instytucje – Komisje Interdyscyplinarne, Komisja ds. Orzekania Stopnia Niepełnosprawności, Debaty Środowiskowe (PCPR, GOPS, urzędy gmin, policja),
- realizowane na terenie placówek oświatowych, na ich życzenie, zajęcia warsztatowe dla uczniów, zajęcia edukacyjne dla rodziców oraz szkolenia/warsztaty dla nauczycieli,
- interwencje kryzysowe na terenie szkół, szpitala, w domu klienta.

W celu ułatwienia dostępności do usług, Poradnia:

- kierując się zgłaszanymi przez klientów sugestiami wydłużyła od roku szkolnego 2013/2014 codzienny czas pracy o 4 godziny popołudniowe,
- wprowadziła zajęcia grupowe z logorytmiki, celem skrócenia czasu oczekiwania pojedynczych klientów na wizytę, poprzez zapewnienie uczestnictwa w zajęciach większej liczby dzieci z wadami wymowy,

¹⁶ W Dziale I pkt II§3, §6, §7, §9, §10 oraz Dziale II, pkt IV§2, pkt VI§1, §2.

- uruchomiła usługę obejmującą: e-porady specjalistów i e-mailowy kontakt z Poradnią. Popularność tych usług była znikoma. Od roku szkolnego 2012/2013, kiedy to wprowadzono tę formę kontaktu, poprzez usługę „e-porada” udzielono 5 porad; częściej wykorzystywano pocztę elektroniczną, do kontaktu z wychowawcami klasy, której uczniowie sprawiają trudności wychowawcze (konsultowanie na bieżąco porad, wskazówek do pracy, form pomocy udzielanej dzieciom),
 - umożliwia telefoniczne zgłoszenie na konsultację logopedyczną.
 - uruchomiła dyżury konsultacyjne specjalistów w podległych placówkach oświatowych. Najczęściej dyżuruje, przynajmniej raz w roku, specjalista mający stałą opiekę nad placówką. Informacja o dyżurze jest rozpowszechniana wśród personelu placówki, dzieci i ich rodziców. Według wyjaśnienia Dyrektora Poradni – cytat: *częstotliwość organizowania dyżurów w szkołach/przedszkolach i czas ich trwania są uzależnione od potrzeb placówki i liczby chętnych chcących skorzystać z pomocy specjalisty. Czas pobytu specjalisty w szkole wynosi od 2 do 4 godzin. Średnio w czasie trwania jednego dyżuru – z porad specjalistów korzysta ok. 4-5 osób (nauczyciele, uczniowie, rodzice),*
 - na terenie przedszkoli wykonywała badania przesiewowe mowy i wzroku, a w domu dziecka z niepełnosprawnością badanie diagnostyczne. Było to klasyczne działanie ułatwiające dostępność do usługi, poprzez przebadanie większej liczby dzieci w krótszym okresie czasu, zwalniało rodziców/opiekunów z obowiązku dowiezienia dziecka na badania do Poradni,
 - poza kolejnością zgłoszeń realizowała działania interwencyjne (indywidualne i grupowe - np. w formie zajęć z uczniami), jak i działania w sytuacjach kryzysowych klientów (np. myśli i działania suicydalne, zaburzenia depresyjne).
- Według „Książki kontroli zewnętrznych”, w okresie objętym przedmiotową kontrolą NIK, Poradnia nie była kontrolowana w zakresie dostępności usług. Nie było skarg na dostępność usług.

(dowód: akta kontroli str. 123-128, 1321-1324, 1487-1492)

10. Wewnętrzne dokumenty regulujące¹⁷ funkcjonowanie Poradni nie określały czasu oczekiwania na umówioną wizytę oraz sposobu informowania o dacie wizyty lub jej przełożeniu z przyczyn leżących po stronie Poradni. Przedmiotowe kwestie zawarte były w pkt 9-14 upublicznionego informatora „Jak zgłaszać dziecko do Poradni. Procedury i zasady przyjmowania klientów do Poradni”, o treści (cytaty):

- *przestrzegana jest zasada równości szans w dostępie do usług Poradni,*
- *terminy badań diagnostycznych, konsultacji, terapii, w odniesieniu do zarejestrowanych dzieci i młodzieży wyznaczane są zgodnie z kolejnością zgłoszeń, w szczególnych, wyjątkowych i podyktowanych ważnymi potrzebami sprawach, terminy wyznaczane są poza kolejnością zgłoszeń,*
- *priorytetowo traktowane są zgłoszenia dotyczące sytuacji kryzysowych, zgłoszenia do nauczania indywidualnego, czy uaktualnienia orzeczenia do kształcenia specjalnego,*
- *rodzice/opiekunowie prawni powiadamiani są o terminie badania, konsultacji, czy terapii telefonicznie lub listownie. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicem, jeżeli on sobie tego nie zastrzeża, powiadomienie o wizycie w Poradni odbywa się za pośrednictwem szkoły,*
- *zgodnie z możliwościami Poradni dba, aby termin oczekiwania na badanie, konsultację czy terapię, był możliwie jak najkrótszy. Czas oczekiwania na zajęcie się sprawą uzależniony jest od ilości zgłoszeń napływających do Poradni,*

¹⁷ Statut Poradni oraz „Regulamin pracy”.

- w przypadku konieczności przełożenia terminu badania, czy innych bezpośrednich form pomocy z przyczyn leżących po stronie Poradni, rodzic/prawny opiekun jest powiadamiany telefonicznie odpowiednio wcześniej.

Dyrektor Poradni wyjaśniła, iż Poradnia sprawą nieletniego klienta zajmuje się wyłącznie na pisemny wniosek¹⁸ rodzica/opiekuna, działając w trybie i na zasadach określonych „Procedurą i zasadami przyjmowania klientów”, w myśl której:

- rejestruje wniosek pod datą wpływu/złożenia, w odpowiednim „Rejestrze wniosków”, prowadzonym przez sekretariat Poradni,
- nie jest wymagane prowadzenie rejestru/kontrolki, do rejestrowania wyznaczonych terminów pierwszej wizyty. W „Karcie indywidualnej” klienta odnotowywano tylko faktyczne daty pierwszej oraz kolejnych wizyt,
- termin pierwszej wizyty na badanie diagnostyczne, konsultację lub terapię wyznacza Dyrektor Poradni lub pracownik administracyjny sekretariatu: w sporadycznych przypadkach termin jest ustalany w dniu zarejestrowania wniosku, jednak na ogół ustalenie zapada po dokonaniu rozeznania wolnego terminu i specjalisty. Klient informowany jest o tym fakcie telefonicznie lub listownie,
- czas oczekiwania na pierwszą wizytę uzależniony był od ilości przyjętych wniosków oraz rodzaju oczekiwanej pomocy. Pomocy psychologicznej z obszaru interwencji kryzysowej udzielano bezzwłocznie; w zakresie konsultacji pierwszeństwo miały osoby z problemami dotyczącymi zdrowia psychicznego lub przeżywające kryzysy emocjonalne; w zakresie badań psychologiczno-pedagogicznych czas oczekiwania wynosił od jednego tygodnia do jednego miesiąca.

(dowód: akta kontroli str. 56, 602-604, 1109-1110, 1482-1485)

Dokonana (na przykładzie 6 losowo wybranych „Kart indywidualnych” klientów z lat 2014-2016) analiza czasokresu oczekiwania na pierwszą wizytę w Poradni na konsultację psychologiczną potwierdziła czas podany w wyjaśnieniu Dyrektora placówki, gdyż od daty zarejestrowania wniosku rodzica do dnia odbycia pierwszej wizyty upływało od czterech do 17 dni; druga konsultacja (o ile zachodziła potrzeba jej przeprowadzenia) odbywała się od siedmiu do 21 dni po pierwszej konsultacji.

(dowód: akta kontroli str. 1486)

11. Przeprowadzone oględziny wykazały, że budynek Poradni usytuowany jest bezpośrednio przy drodze publicznej, po której odbywa się ruch samochodowy, co skutkuje występowaniem w pomieszczeniach uciążliwości w postaci hałasu i wibracji.

W ulicy Narutowicza, przed budynkiem Poradni, brak jest stosownego do przeznaczenia instytucji znajdującej się w budynku, wyznaczonego miejsca postojowego dla samochodu, z którego korzystają osoby niepełnosprawne¹⁹.

Wejście (od ul. Narutowicza) do budynku umiejscowione jest na tyłach budynku. Wiedzie ono przez furtkę o szerokości ok. 1,3 m, a następnie chodnikiem o wymaganej szerokości minimalnej 1,5 m²⁰. Stan techniczny chodnika (z płyt betonowych 50 cm x 50 cm) jest zły, nie zapewnia klientom Poradni, w tym szczególnie osobom z niepełnosprawnością kończyn, możliwości bezpiecznego poruszania się.

Konstrukcja i wyposażenie budynku oraz umiejscowienie pomieszczeń Poradni na pierwszym piętrze stwarzają osobom niepełnosprawnym barierę architektoniczną. Różnice poziomu pomiędzy chodnikiem a wejściem oraz piętrzem można pokonać tylko schodami. Brakuje pochylni lub dźwigu osobowego²¹, zapewniającego²²

¹⁸ Nie dotyczy to działań z zakresu interwencji kryzysowej, podejmowanych na ustne zgłoszenie.

¹⁹ Wymóg urządzenia takiego miejsca postojowego określa § 18 ust. 1 rozporządzenia MI w sprawie warunków technicznych.

²⁰ § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia.

²¹ O którym mowa w § 54 cyt. rozporządzenia.

osobom niepełnosprawnym dostęp do pomieszczeń budynku znajdujących się na różnych poziomach.

Pomieszczenie sanitarnohigieniczne jest ogólnodostępne z wewnętrznej drogi komunikacji ogólnej. Pomieszczenie to nie spełnia wymogów²³ określonych dla osób niepełnosprawnych. Wydzielono dwie kabiny dla klientów. Dostęp do nich wiedzie z przedsionka (o wysokości ok. 2,5 -2,7 m), w którym znajdowało się: lustro, umywalka, woda bieżąca (zimna i ciepła podgrzewana bojlerem) oraz suszarka do rąk. Drzwi do kabin ustępowych o szerokości ok. 0,8 m otwierane na zewnątrz.

(dowód: akta kontroli str. 57-122)

12. Według przeprowadzonych oględzin Poradnia dysponuje bazą lokalową oraz wyposażeniem zapewniającym podstawowe warunki do realizacji procesu udzielania statutowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

- wszystkie pięć gabinetów specjalistów oraz gabinet dyrektora – wykonującego także zadania specjalisty psychologa - dysponują wyposażeniem stosownym do wymogów procesów diagnozy i terapii indywidualnej,
- w gabinetach gromadzono: prasę i literaturę fachową oraz niezbędne pomoce²⁴ wykorzystywane w diagnozie i terapii. Narzędzia diagnozy, karty klientów są właściwie przechowywane i zabezpieczone przed nieuprawnionym dostępem,
- jest pomieszczenie (świetlica) do realizacji zajęć grupowych,
- nie budzi uwag estetyka wszystkich pomieszczeń. Pokoje są jasne, należycie doświetlone światłem naturalnym, ściany pomalowane farbami o jasnych pastelowych kolorach, ozdobione dekoracjami o tematyce dziecięcej.

(dowód: akta kontroli str. 57-122)

W ocenie pedagogów i psychologów:

- warunki lokalowe są wystarczające do diagnozowania dzieci i prowadzenia z nimi zajęć terapeutycznych,
- wyposażenie gabinetów w meble, narzędzia - w tym pomoce do diagnozowania - zapewnia określenie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, a pomoce do zajęć terapeutycznych zapewniają realizację zadań na poziomie zaspokajającym w pełni potrzeby klientów.

(dowód: akta kontroli str. 468-475, 812-820)

13. Zagadnienia dostępności usług Poradni dla dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz współpracy Poradni ze środowiskiem lokalnym, w tym szkołami, nie były przedmiotem kontroli zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 56)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spośród 30 badanych opinii, 16 wydanych zostało w terminie 31 - 43 dni, w sytuacji braku uzasadnienia przekroczenia 30-dniowego terminu określonego w § 5 ust. 1 rozporządzenia MEN.

(dowód: akta kontroli str. 123-128)

Dyrektor Poradni wyjaśniła, iż:

- problem nieterminowego wydawania opinii uszedł uwadze i został dostrzeżony w minionym roku szkolnym i przedyskutowany na zebraniu Rady Pedagogicznej w dniu 28 czerwca 2016 r.,
- w celu usunięcia tej nieprawidłowości, z dniem 1 września 2016 r. zmieniła organizację działań zmierzających do opracowania opinii, m.in. poprzez

²² W myśl § 66 cyt. rozporządzenia.

²³ O których mowa w § 86 ust. 1 pkt 1, 3 i 4 cyt. rozporządzenia.

²⁴ Psycholodzy dysponują 60 testami i pomocami diagnostycznymi i 19 pomocami dydaktycznymi; pedagogzy dysponują 42 testami i pomocami diagnostycznymi i 59 pomocami dydaktycznymi; logopedzi dysponują 14 narzędziami do badań i 48 pomocami dydaktycznymi.

zobowiązanie do ujednolicenia tego dokumentu, wyznaczenie osoby koordynującej proces formułowania i wydawania opinii²⁵ celem zapewnienia przygotowania ich projektów w terminie dwóch tygodni od dnia dokonania diagnozy,

- w związku z ustaleniami kontroli NIK, w trybie operatywnym wprowadziła²⁶ „Rejestr terminowości wydawania opinii”, wymuszający na uczestnikach procesu opiniowania obowiązek dokumentowania wszelkich działań związanych z przygotowaniem opinii, co pozwoli ustalić osobę odpowiedzialną za nieterminowe załatwianie sprawy.

(dowód: akta kontroli str. 129, 463-467)

2. Budynek Poradni, poprzez występowanie w nim barier architektonicznych uniemożliwiających osobom z niepełnosprawnością kończyn dolnych dostęp do placówki oraz jej świadczeń (vide pkt 11 wystąpienia pokontrolnego), nie spełniał wymogów określonych w rozporządzeniu MI w sprawie warunków technicznych.

(dowód: akta kontroli str. 57-122)

W sprawie działań zmierzających do usunięcia tych barier oraz sposobu udzielania pomocy niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży, Dyrektor Poradni wyjaśniła, że:

- podejmowane przez organ prowadzący Poradnię próby przystąpienia do likwidacji istniejących barier architektonicznych były nieskuteczne, co wynikało m.in. z: rozwiązania technicznego budynku, wzniesionego w 1938 r. i remontowanego w 1988 r., braku - u współwłaścicieli²⁷ nieruchomości zabudowanej oraz użytkowników budynku - wystarczających środków na pokrycie wydatków związanych z kompleksową likwidacją wszystkich barier, bezskutecznych starań (w 2012 r. w PFRON i w 2013 r. w Ministerstwie Edukacji Narodowej²⁸) o uzyskanie wsparcia finansowego w tym zakresie, skrzyżowaniem ulic bezpośrednio przy siedzibie Poradni, determinującym możliwość wydzielenia w drodze publicznej, w bezpośredniej bliskości wejścia na teren posesji, miejsca parkingowego dla samochodu, z którego korzysta osoba niepełnosprawna,
- Poradnia pozyskała od sponsorów i przekazała Starostwu kwotę 1,6 tys. zł, jako wkład finansowy do kosztów wymiany uszkodzonych płyt chodnikowych i wykonanie podjazdu,
- z uwagi na istnienie barier, specjaliści Poradni celem wykonania zadań (diagnoza i terapia oraz konsultacje, sytuacje kryzysowe) docierają osobiście do domów dzieci niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 130, 541-564)

Ocena cząstkowa

Poradnia zapewniała dzieciom i młodzieży dostępność pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zadania statutowe, po uprzednim rozpoznaniu potrzeb, realizowała przy udziale wysoko wyspecjalizowanej kadry. Zatrudnionym specjalistom zapewniono odpowiednie warunki pracy, udostępniając im niezbędne pomieszczenia i wyposażenie. W budynku Poradni nie zlikwidowano jednak barier architektonicznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym ruchowo dostęp do świadczonych usług, a niektóre opinie po przeprowadzonej diagnozie wydawane były przez specjalistów, bez szczególnego uzasadnienia, po upływie – wymaganego przepisami rozporządzenia MEN – 30-dniowego terminu od złożenia wniosku.

²⁵ Pracownik pedagogiczny wraz z pracownikiem administracyjnym.

²⁶ Zarządzeniem dyrektora Poradni Nr 2/2016/2017 z dnia 22 września 2016 r.

²⁷ 33/100 część prawa własności posiada Województwo Łódzkie użyczające filii Biblioteki Pedagogicznej w Sieradzu pomieszczeń na parterze budynku, zaś 67/100 częścią prawa własności budynku zajmowaną przez Poradnię władza powiat poddębicki.

²⁸ Pismo Starostwa Powiatowego w Poddębicach nr OZ.033.8.2013 z dnia 13 czerwca 2013 r. o 125 tys. zł (dodatkowo 125 tys. zł z PFRON) na budowę podjazdu, przystosowanie na parterze budynku pomieszczenia do zajęć z osobą niepełnosprawną, adaptacja pomieszczenia na węzeł sanitarny dla osoby niepełnosprawnej, likwidacja progów.

2. Współpraca Poradni ze szkołami i środowiskiem lokalnym

Opis stanu faktycznego

1. Według § 3 statutu oraz danych statystycznych, Poradnia swoim zasięgiem obejmowała 22 placówki oświatowe²⁹ z terenu powiatu poddębickiego, obejmującego gminy: Dalików, Pęczniew, Poddębice, Uniejów, Wartkowice i Zadzim i było to: osiem szkół podstawowych³⁰, jedno gimnazjum, siedem zespołów szkół prowadzonych przez samorząd gminny³¹, dwie szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez samorząd powiatowy³² oraz cztery przedszkola³³.

(dowód: akta kontroli str. 370-373)

2. Poradnia podejmowała szereg działań nakierowanych na informowanie lokalnego środowiska, w tym zwłaszcza szkół, o swojej obecności i ofercie pomocowej. Zamierzenia te ujmowano w corocznie opracowywanych na rok szkolny „Planach promocji Poradni”. Przewidywano w nich kilkanaście zadań³⁴ do realizacji³⁵, wyznaczano osoby odpowiedzialne oraz planowany termin wykonania, a także zasoby i sposób monitorowania ich realizacji.

Sposób i zakres faktycznego wykonania rocznych zadań oceniano w „Sprawozdaniu z realizacji Planu promocji Poradni”.

(dowód: akta kontroli str. 477-538, 605-607)

Sprawdzenie realizacji wybranych zadań z „Planu promocji Poradni”, wykazało poniższy stan, odpowiadający opisowi w „Sprawozdaniu ...”:

- prowadzono stronę internetową <https://ppppoddebice.pl>. Oględziny tej strony wykazały, że zamieszczono na niej aktualne dane, zawierające informacje oraz zaproszenia: do udziału w organizowanych zajęciach; o składzie i kwalifikacjach kadry pedagogicznej; o instytucjach współpracujących z Poradnią; pełne treści adresowanych do nauczycieli i rodziców artykułów (14) autorstwa specjalistów Poradni o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego i umiejętności dzieci oraz o profilaktyce; adresowaną do szkół ofertę działań pomocowych Poradni; formularze (21 szt.) do pobrania, obejmujące: arkusze obserwacyjne, skierowania na badania, wnioski i zaświadczenia; galerię zdjęć prezentujących pomieszczenia Poradni oraz jej udział w promocyjnych imprezach środowiskowych; formularz e-kontakt do zasięgnięcia e-porady w formie elektronicznej (kontroler sprawdził i stwierdził prawidłowe działanie tej usługi),
- co roku do wszystkich placówek oświatowych kierowano pismem „Ofertę działań wychowawczych i profilaktycznych Poradni”. Wg „Oferty ...” Poradnia była gotowa wspomóc prace placówki, po pisemnym zgłoszeniu zapotrzebowania na maksymalnie trzy formy wybranych z oferty działań³⁶ dla uczniów, rodziców i rad pedagogicznych,

²⁹ Nauczania/wychowania typu dziennego, pominięto Szkołę Muzyczną I stopnia w Uniejowie, prowadzącą naukę w trybie wieczorowym dzieci i młodzież uczące się w szkołach nadzorowanych przez Poradnię.

³⁰ W tym siedem szkół z oddziałem przedszkolnym.

³¹ W skład tych zespołów wchodziła szkoła podstawowa i gimnazjum oraz oddział przedszkolny.

³² Liceum Ogólnokształcące w Poddębicach oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Poddębicach http://www.poddebicki.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=47&strona=1&sub=45 w skład którego wchodziły: Liceum Profilowane im. Jana Pawła II, Technikum im. Jana Pawła II, Zasadnicza Szkoła Zawodowa im. Jana Pawła II.

³³ Z tego jedno przedszkole – w Wartkowicach – prowadziło jeszcze trzy Punkty Przedszkolne.

³⁴ Jak np. „Upowszechnianie działań i popularyzowanie oferty Poradni w środowisku lokalnym i placówkach oświatowych”, „Kontynuowanie współpracy z instytucjami poza oświatowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny”, „Wspieranie instytucji i placówek oraz środowiska lokalnego w różnych działaniach wychowawczych i profilaktycznych”, „Aktualizowanie i wzbogacanie o nowe treści strony internetowej Poradni”, „Popularyzowanie opracowań własnych specjalistów Poradni, z zakresu profilaktyki wychowawczej i rozwojowej, psychoedukacji”, „Realizowanie akcji profilaktycznych w środowisku, np. badania przesiewowe mowy, słuchu”, „Wykorzystywanie programu [Platforma zmysłów] w działaniach profilaktyki zaburzeń rozwojowych dzieci”.

³⁵ 14 zadań w 2013/2014; 15 w 2014/2015; 16 w 2015/2016; 17 w 2016/2017.

³⁶ Realizacja w formie: wykładu, prelekcji lub warsztatu, uwzględniającej kierunki polityki oświatowej państwa.

- opracowano i upubliczniono informator „Jak zgłaszać dziecko do Poradni. Procedury i zasady przyjmowania klientów do Poradni” (vide Obszar I pkt 10 wystąpienia pokontrolnego),
- opracowane przez specjalistów Poradni liczne ulotki i materiały edukacyjne³⁷, w tym adresowane do nauczycieli i rodziców, udostępniono klientom placówek oświatowych i pozaoświatowych (Policji, PCPR, MGOPS, GOPS, ośrodki zdrowia) oraz w siedzibie Poradni,
- zorganizowano: w marcu 2014 r. debatę środowiskową „Rozmowy o wolności młodzieży od używek”; w grudniu 2015 r. konferencję „Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna szkoły służąca przeciwdziałaniu narkomanii w świetle nowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r.”, w kwietniu 2016 r. konferencję na temat „Zrozumieć dziecko – trudne zachowania”,
- w 2016 r. zorganizowano: w lutym – Dzień otwarty w Poradni, w związku z obchodami Ogólnopolskiego Dnia Walki z Depresją; w marcu – Dzień otwarty w Poradni w związku z obchodami Światowego dnia Osób z Zespołem Downa i Światowego Dnia Świadomości Autyzmu (z tej okazji do placówek NZOZ i PZOZ przekazano do rozpowszechnienia pomiędzy personelem medycznym i rodzicami dzieci ulotkę zawierającą „Kwestionariusz autyzmu w okresie poniemowlęcym”; w kwietniu - cyt. wyżej konferencję; w maju – konkurs dla dzieci przedszkolnych oraz we wczesnym wieku szkolnym „Wesołe wierszyki łąjące języki”³⁸; w czerwcu – Dzień Dziecka z Poradnią,
- aktualności i informacje o działaniach Poradni zamieszczano na stronie internetowej powiatu poddębickiego www.poddebicki.pl oraz w lokalnej prasie,
- przygotowano gadżety reklamowe promujące logo Poradni, w 2014 r. na jubileusz 40-lecia Poradni okolicznościowy wydano prospekt opisujący wybrane aspekty z zakresu zdrowia psychicznego dzieci, logopedii oraz wychowania, a także dedykowany rodzicom i nauczycielom książkowy zbiór artykułów autorstwa specjalistów Poradni.

(dowód: akta kontroli str. 579-604, 608-696, 699-811)

3. Na terenie powiatu poddębickiego nie funkcjonowały organizacje o charakterze partnerstwa lokalnego³⁹.

Działania na rzecz lokalnego środowiska Poradnia podejmowała okazjonalnie, w zależności od potrzeb i okoliczności: organizując konferencje naukowe, uczestnicząc w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz w debatach środowiskowych, współpracując z lokalnymi instytucjami, szkoląc pracowników instytucji pozaoświatowych.

(dowód: akta kontroli str. 996-1009, 1018-1022, 1034-1098, 1132-1135)

4. Informacje⁴⁰ w ramach działań na rzecz zdiagnozowania potrzeb/problemów występujących w środowisku szkół, specjaliści Poradni pozyskiwali w następujący sposób:

- na początku każdego roku szkolnego do szkół z terenu działania Poradni wysyłano „Ofertę zajęć profilaktycznych i wychowawczych”, będącą elementem Planu Pracy Poradni na dany rok szkolny. Dodatkowo „Ofertę ...” zamieszczano na stronie internetowej. Placówki oświatowe wybierały z oferty i zgłaszały Poradni potrzebne poszczególnym grupom odbiorców (uczniowie, nauczyciele, rodzice) rodzaje zajęć, szkoleń, prelekcji,

³⁷ Z zakresu zdrowia psychicznego, narkomanii, logopedii, doradztwa zawodowego dzieci oraz edukacyjno-wychowawcze.

³⁸ W celu rozbudzenia zainteresowania dzieci twórczością literacką oraz rozwijaniem umiejętności językowych.

³⁹ Na stronie internetowej powiatu poddębickiego brak danych o spotkaniach przedstawicieli instytucji i organizacji z i bez formy prawnej (stowarzyszeń, koalicji, federacji, itp.).

⁴⁰ Zgłoszenia szkół, obserwacje własne, sygnały rodziców/opiekunów, informacje od instytucji zewnętrznych, własne sugestie wynikające z doświadczenia zawodowego i rozeznania problematyki, itp.

- każda szkoła, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb, mogła zaproponować własną tematykę potrzebnych zajęć/działań,
- w związku z realizowaniem zadania dotyczącego organizowania i prowadzenia wspomagania szkół w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych:
 - ✓ podczas organizowanych dyżurów specjalistów Poradni na terenie szkół konsultowano z dyrektorem oraz nauczycielami problemy danej szkoły i ustalano sposoby radzenia sobie z nimi,
 - ✓ w przypadku zaobserwowania przez nauczyciela lub dyrektora szkoły sytuacji wymagającej wsparcia przez Poradnię, w kontakcie bezpośrednim lub telefonicznym informuje on Poradnię o potrzebie udzielenia pomocy,
 - ✓ realizowanie nowego zadania: „Wspomaganie szkół i placówek” polega również na wspólnym (koordynator z Poradni plus nauczyciele danej szkoły) diagnozowaniu występujących problemów i ich rozwiązywaniu,
 - ✓ w sytuacji pojawienia się nowych problemów w środowisku lokalnym (o istnieniu których specjaliści dowiadawali się podczas współpracy z policją, prokuraturą, PCPR, GOPS, MGOPS, placówkami służby zdrowia i innymi placówkami pozaszkolowymi i oświatowymi), kierowane są zaproszenia do szkół z propozycją określonych działań zapobiegających wystąpieniu niepożądanego zjawiska,
 - ✓ podczas konsultacji na terenie Poradni (diagnozowanie trudności wychowawczych) rodzice zgłaszają problemy występujące w zespole klasowym ich dzieci (często problemy te dotyczą sfery emocjonalnej). W odpowiedzi Poradnia realizuje zajęcia na terenie danej klasy celem rozpoznania sytuacji i rozwiązania problemu,
 - ✓ podczas rozmów z nauczycielami, pedagogami szkolnymi na terenie Poradni lub szkoły zgłaszane są pracownikom Poradni zauważone trudności w grupie klasowej wymagające zajęć interwencyjnych (np. przemoc rówieśnicza, konflikty w klasie, izolowanie poszczególnych uczniów, itp.),
 - ✓ na prośbę przedszkoli i szkół pracownicy Poradni obserwują w czasie zajęć zachowanie dziecka/ucznia, które wzbudza niepokój nauczyciela. Po obserwacji pracownik Poradni dokonuje diagnozy problemu (lub zaprasza dziecko na pogłębioną diagnozę do Poradni) i proponuje określoną formę pomocy,
 - ✓ w sytuacji prowadzenia zajęć na terenie szkoły przez pracowników Poradni – specjaliści sami dostrzegając problem wychodzą z inicjatywą podjęcia określonych działań zmierzających do jego rozwiązania.

(dowód: akta kontroli str. 1136-1138)

Szczegółowe zadania i obowiązki dotyczące diagnozowania problemów środowiska⁴¹ szkoły określono specjalistom w zakresach czynności i obowiązków. Zadania dotyczące przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom rokrocznie ujmowano w „Planach pracy Poradni”, „Ofercie działań wychowawczych i profilaktycznych” oraz „Planach promocji Poradni”, a także działaniach promujących Poradnię w lokalnym środowisku, jako zadania bądź propozycje zadań do realizacji, w tym z uwzględnieniem działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego i przeciwdziałania zaburzeniom psychicznym. W dokumentach tych przewidziano dokonanie oceny bieżącej i końcowej realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 7-55, 219-337, 477-538, 584-601, 605-607)

⁴¹ Przykładowo zadaniami tymi były: diagnozowanie wychowawczej sytuacji szkolnej i rodzinnej dzieci i młodzieży; udostępnianie nauczycielom narzędzi do diagnozy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się, udzielanie instruktażu w zakresie interpretacji wyników oraz działań wspierających uczniów; konsultowanie z doradcami metodycznymi/przedmiotowymi problemów dydaktyczno-wychowawczych, zdiagnozowanych w szkołach, w celu ich bieżącego rozwiązywania; konsultowanie nauczycieli ukierunkowujące obserwację w aspekcie rozpoznawania i rozwijania indywidualnych potrzeb rozwojowych, możliwości psychofizycznych i edukacyjnych oraz predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży;

5. Zadania profilaktyczne oraz wspieranie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, o których mowa w § 9 ust. 2 pkt 1-3 rozporządzenia MEN, realizowano w latach 2014-2015 poprzez:

- przydzielenie pod stałą opieką poszczególnym specjalistom (psychologom i pedagogom) placówek oświatowych⁴², celem realizowania zadań,
- odbywanie w placówkach oświatowych i pozaoświatowych zajęć dedykowanych uczniom i ich rodzicom/opiekunom oraz nauczycielom, zgodnie z zapotrzebowaniem zidentyfikowanym i uzgodnionym z kierownictwem szkół, kierownictwem placówek pozaoświatowych oraz rodzicami, w formie:
 - ✓ zajęć edukacyjno-rozwojowych odbywanych na terenie szkół z udziałem uczniów oraz prelekcji dla rodziców i szkoleń dla nauczycieli. W roku 2014 w 39 zajęciach/działaniach udział wzięły łącznie 1774 osoby; w 2015 r. – w 28 zajęciach 1561 osób, w roku 2016 - w 29 zajęciach 1630 osób. Nie ewidencjonowano realizacji działań z podziałem na poszczególne formy i według typu placówki oświatowej. W ramach tych zajęć:
 - w roku 2014 zrealizowano⁴³ np. dwa programy z „Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w latach 2011-2015”: „Razem ku radości życia” i „Ważna sprawa – zdrowie psychiczne” (126 i 284 uczestników),
 - w roku 2015 w 14 szkołach podstawowych na 16 nadzorowanych (bez szkół w Porczynach i Spycimierzu) zrealizowano 21 tematów zajęć, a w trzech gimnazjach spośród sześciu (bez Pęczniewa, Uniejowa, Zadzimia) 8 tematów zajęć,
 - ✓ zajęć praktycznych (warsztaty) - przykładowo w roku szkolnym 2015/2016 r. w 27 klasach szkół ponadpodstawowych liczących 570 uczniów zrealizowano akcję pomocowo-profilaktyczną pt. „Stop dopalaczom”⁴⁴,
 - ✓ debaty środowiskowej „Rozmowy o wolności młodzieży od używek” przeprowadzonej w marcu 2014 r. w Zespole Szkół w Wartkowicach, z udziałem 64 osób reprezentujących: uczniów, rodziców, radnych Gminy Wartkowie, funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Poddębicach,
 - ✓ warsztatów pt. „Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży” w Szkole Podstawowej w Wartkowicach w r. szkolnym 2015/2016, na które składały się trzy zajęcia z uczniami kl. II i ich rodzicami, rozwijających umiejętności interpersonalne „Budowanie dobrych relacji i radzenie sobie ze złością, przeciwdziałanie agresji”, kompetencje wychowawcze „Rola rodziców w budowaniu dobrego klimatu w klasie” oraz „Gry i zabawy integrujące przeciwko agresji i uczące pozytywnych relacji”,
 - ✓ warsztatów, o charakterze edukacyjno-rozwojowym w latach 2015 i 2016 m.in. w LO w Poddębicach, SP w Poddębicach, ZS Ponadgimnazjalnych w Poddębicach, ZS w Dalikowie, SP w Poddębicach w tematach dot. dopalaczy, cyberprzemocy, przeciwdziałania agresji słownej i czynnej,
 - ✓ prezentacji multimedialnej w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Poddębicach (w maju 2015 r.) poświęconej zagrożeniom powodowanym przez środki odurzające, oraz konsultacji w ramach „Dnia walki z depresją” (w lutym 2016 r.),

⁴² Z zadaniem pełnienia dyżurów, udzielania konsultacji i porad, realizowania zadań służbowych z zakresu diagnostyki problemów i potrzeb.

⁴³ W 16 klasach II gimnazjalnych.

⁴⁴ Jej celem było kształtowanie umiejętności skutecznego odmawiania zażywania dopalaczy, wzbogacenie wiedzy na temat zniszczeń organizmu i skutków społecznych spowodowanych spożywaniem dopalaczy, wdrażanie uczniów do autorefleksji i samooceny, wzmocnienie zachowań asertywnych.

- grupy wsparcia prowadzone dla: rodziców dzieci z zespołem Downa; pedagogów⁴⁵; rodziców dzieci autystycznych oraz zajęcia socjoterapii dla wybranych uczniów SP w Poddębicach⁴⁶,
- przygotowanie i udostępnienie placówkom oświatowym oraz zainteresowanym instytucjom (GOPS, MOPS, PCPR) i rodzicom zastępczym multimedialnych prezentacji dotyczących ochrony życia psychicznego, pt.: „Zachowania suicydalne”, „Emocjonalne skutki zażywania narkotyków”, „Szara strona życia – depresja dziecięca, depresja młodzieńcza”, „Trudne emocje dzieci przebywających w pieczy zastępczej”, Metody pracy z dzieckiem autystycznym i z zespołem Aspergera”,
- uczestniczenie przedstawiciela Poradni w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie⁴⁷, oraz udzielanie konsultacji (indywidualnych, rodzinnych), publikowanie ulotek dotyczących problemu alkoholowego i przemocy w rodzinie,
- odbycie w 2014 r. dwóch konsultacji dla osób z terenu gm. Poddębice w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (objęto pomocą psychologiczną rodzinę z tego rodzaju problemem), a także uczestnictwo w lutym 2014 r. w dyżurze psychologa zorganizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Poddębicach w ramach „Tygodnia pomocy ofiarom pokrzywdzonym”,
- podejmowanie działań interwencji kryzysowej i mediacji: interwencje podejmowano dwukrotnie w 2014 r. (2 osoby), trzykrotnie w 2015 r. (14 osób, w tym wobec 11 osób w szkole⁴⁸), pięciokrotnie w 2016 r. (11 osób, w tym w trzech domach rodzinnych dziecka, w szpitalu w Poddębicach⁴⁹); mediacje prowadzono w 9 tematach w r. szkolnym 2013/2014 r., w dwóch tematach w 2014/2015 r. i 7 tematach w 2015/2016. Mediowano w formie: konsultacji z rodzicami, nauczycielami i dziećmi; zajęć edukacyjno-rozwojowych;
- zorganizowanie trzech konferencji naukowych na tematy dot. wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły (vide Obszar I, pkt 2 wystąpienia pokontrolnego). Podczas odbytej w dniu 10 grudnia 2015 r. Konferencji Powiatowej pt. „Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna szkoły służąca przeciwdziałaniu narkomanii, w świetle nowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r.”, wicedyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Sieradzu wyraziła o pracy Poradni opinię (...) *upowszechnianie w środowisku lokalnym przez Poradnię treści związanych z nowymi zadaniami szkół, dotyczącymi modyfikacji programów wychowawczych i profilaktycznych, miało charakter pionierski. Dotychczas nikt na szerszym forum nie podjął tego zadania. Wartość merytoryczna i przydatność podjętych przez naszą placówkę działań została wysoko oceniona, co dla WODN stanowiło istotną przesłankę do zaproszenia Poradni w Poddębicach do współpracy w tym temacie*,
- ścisłą współpracę z Komendą Powiatową Policji w Poddębicach, przy realizacji ich działań prewencyjnych: przeciwdziałanie dyskryminacji grup mniejszościowych oraz wielokulturowości, zapobiegania przestępczości i zjawiskom patologii społecznej, opracowania mapy zagrożeń,
- zawarcie w dniu 18 stycznia 2016 r. z Fundacją „TO TU” umowy na jednoroczną realizację zadania pt. „Punkt konsultacyjny dla młodzieży Fundacji TO TU”⁵⁰,

⁴⁵ Grupa wsparcia w 2015 r. przekształciła się w „Sieć współpracy pedagogów szkolnych”.

⁴⁶ 12 spotkań w 2015 r. dla pięciu uczniów klas IV-VI wytypowanych przez szkolnego pedagoga.

⁴⁷ Na zaproszenie z gminy Poddębice i Zadzim oraz Miasta Uniejów.

⁴⁸ Uczniom i nauczycielom kl. III ZSZ w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Poddębicach po tragicznej śmierci ucznia.

⁴⁹ Sprawcy wypadku drogowego, w którym zginął jego dzieci.

⁵⁰ Finansowanego ze środków Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, a polegającego na zwiększaniu wiedzy i umiejętności w zakresie profilaktyki i radzenia sobie z problemami używania alkoholu i narkotyków oraz zwiększania dostępności do terapii.

- zorganizowanie w lutym i marcu 2015 r. w siedzibie Poradni zajęć dla przedszkolaków, w ramach programu „Poradnia dla przedszkolaka”, na temat „Jak radzić sobie ze złością – zabawy przeciwko agresji” oraz „Rozwijanie zdolności twórczych u dzieci”,
(dowód: akta kontroli str. 366-369, 699-811, 821-975, 978-1104, 1111-1128, 1139-1196, 1331-1351)

Ponadto do realizacji w roku szkolnym 2016/2017 przyjęto, pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną Poradni, autorski program edukacyjno-profilaktyczny psychologa Poradni pt. „Moje wartości”⁵¹, dedykowany dla uczniów klas V-VI szkoły podstawowej.

(dowód: akta kontroli str. 1325-1330)

6. Realizację zadań, o których mowa w § 9 pkt 2 rozporządzenia MEN, oceniała Poradnia oraz beneficjenci zajęć/działań.

Okresowe oceny Poradnia zawierała w „Sprawozdaniach z realizacji Planu promocji”, „Sprawozdaniach z wykonania zadań”, „Raportach z badania jakości świadczonych usług” lub w „Ewaluacji wewnętrznej”.

Realizację zadań oraz uzyskane efekty specjaliści ujmowali w notatkach służbowych sporządzanych po zakończeniu realizacji zadania/działania. Dotyczyło to zwłaszcza szkoleń, interwencji kryzysowej oraz mediacji i działania grup wsparcia.

Beneficjenci wystawiali Poradni opinie/oceny w licznych pisemnych podziękowaniach.

Analiza dowodów zawierających przedmiotowe oceny wykazała, że oceny realizacji zadań, w tym warsztatów, prelekcji, szkoleń, formułowano w oparciu o badanie poziomu zadowolenia uczestników oraz badanie przydatności szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 483-491, 499-508, 520-529, 986-995, 1010-1017, 1023-1033, 1111-1128, 1352-1387)

7. Pomimo umieszczenia w „Ofercie działań wychowawczych i profilaktycznych Poradni” na lata szkolne 2015/16 i 2016/2017 zapisu zapraszającego przedszkola i szkoły do współpracy w działaniu na rzecz wspomaganie przez Poradnię realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, jedynie dwie placówki oświatowe wykazały zainteresowanie otrzymaniem wsparcia.

Zadanie, o którym mowa w § 2 pkt 4 i § 10 rozporządzenia MEN, realizowano etapowo:

- pierwszy etap obejmował przygotowanie się psychologa Poradni⁵² do realizacji zadania poprzez: jego udział w zorganizowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji cyklu szkoleń (w okresie luty-kwiecień 2013 r.) dla szkolnych organizatorów edukacji i udziale w konferencjach organizowanych przez ORE, przeprowadzenie w maju 2014 r. dla dyrektorów szkół z rejonu działania Poradni szkolenia pt. „Planowana rola Poradni w nowym modelu wspomaganie pracy szkół i doskonalenia nauczycieli”. Celem szkolenia było upowszechnienie informacji na temat nowej formuły kompleksowego wspomaganie szkół oraz zainteresowania dyrektorów szkół nową formą pomocy ze strony Poradni,
- drugi etap pilotażowy polegał na podjęciu kompleksowego wspomaganie w roku szkolnym 2014/2015 Zespołu Szkół w Wartkowicach, który jako jedyny wyraził zainteresowanie i chęć współpracy w przedmiotowej sprawie. Przeprowadzona diagnoza potrzeb Zespołu Szkół wykazała potrzebę podjęcia działań w obszarze „Intensyfikowanie działań sprzyjających zwiększaniu motywacji uczniów do nauki”. Przeprowadzony według opracowanego scenariusza pilotaż posłużył psychologowi do nabycia doświadczenia w realizacji zadania oraz

⁵¹ Celem programu jest uzmysłowienie dzieciom, jak ważne są wartości w życiu każdego człowieka i wzbudzenie refleksji na ten temat oraz przybliżenie wartości uniwersalnych, jakimi należy się kierować w życiu.

⁵² Wyznaczonej do kompleksowego wspomaganie pracy szkół.

wypracowaniu stosownych wniosków, jak usprawnić realizację zadania od strony organizacyjno-technicznej,

- trzeci etap realizacyjny: włączenie - do realizacji od stycznia 2016 r. - zadania „Zaproszenie placówek oświatowych do współpracy z Poradnią” zamieszczono w Ofercie działań wychowawczych i profilaktycznych Poradni na lata 2015/2016 i 2016/2017.

Na ofertę współpracy odpowiedziały dwie szkoły: Szkoła Podstawowa w Kłodnej i Zespół Szkół w Wartkowicach. Po zdiagnozowaniu potrzeb, w pierwszej z ww. placówek podjęto działania w obszarze „Podnoszenie efektywności nauczania”, zaś w drugiej - w obszarze „Poprawa wyników nauczania z zaangażowaniem rodziców do współpracy w tym zakresie”, z czasem realizacji od 15 października 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r.

Po zakończeniu realizacji programów wspomagania prowadzący zadanie oraz kierownictwo Poradni dokonali ostatecznej ewaluacji skuteczności zrealizowanych działań, a także sformułowali wnioski i rekomendacje do dalszej pracy.

(dowód: akta kontroli str. 592-601, 1197-1320)

8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁵³ stanowiło o obowiązku opracowania na każdy rok szkolny planu nadzoru pedagogicznego i przedstawienie go w terminie do dnia 15 września roku szkolnego, którego dotyczy plan, na zebraniu rady pedagogicznej. W planie należało zawrzeć: przedmiot ewaluacji wewnętrznej oraz termin jej przeprowadzenia; tematykę i terminy przeprowadzenia przez kierownika placówki kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności statutowej; zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań.

Wszystkie ww. elementy, były przedmiotem „Planu Nadzoru Pedagogicznego dyrektora Poradni” opracowanego na poszczególne lata z okresu lat szkolnych 2013/2014 – 2015/2016. Realizacja „Planu ...” była przedmiotem „Sprawozdania dyrektora Poradni z realizacji Planu Nadzoru Pedagogicznego” za ww. okresy, a także „Ewaluacji wewnętrznych” i „Raportów z badania jakości pracy Poradni”, według których, w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz współpracy poradni ze szkołami, sporządzono:

- sprawozdania z realizacji „Planu ...”, zawierające informacje o realizacji zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego w odniesieniu do ewaluacji, wspomagania, obserwacji prowadzonych zajęć terapeutycznych⁵⁴ oraz kontroli wewnętrznej pod tytułem „Prawidłowość prowadzenia dokumentacji zajęć specjalistycznych, procesu diagnostycznego oraz innych czynności uzupełniających”, obejmujące: „Dzienniki Pracy specjalistów”, dokumentowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz badań diagnostycznych,
- raporty z ewaluacji wewnętrznej, oceniające: za 2013/2014 „Kształcenie uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych” oraz „Wspieranie rozwoju dziecka młodszego w związku z obniżeniem wieku realizacji obowiązku szkolnego”; za 2014/2015 „Profilaktyka zachowań agresywnych dzieci i młodzieży” i „Działania podejmowane przez Poradnię w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych”; za 2015/2016 „Jakość pomocy udzielanej nauczycielom, w formie konsultacji i porad, przez pracowników Poradni”.
- raporty z badania jakości: za 2014/2015 „Jakość pomocy udzielanej rodzicom w różnych formach pracy Poradni” i za 2015/2016 „Jakość udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie terapii pedagogicznej”.

Analizowane raporty, sprawozdania i ewaluacje zawierały:

⁵³ Dz.U. z 2015 r. poz. 1270.

⁵⁴ Za 2013/2014 w temacie „Zgodność doboru ćwiczeń prowadzonych z dzieckiem w ramach zajęć terapeutycznych z zaplanowanymi celami zajęć”; za 2014/2015 „

- oceny realizacji planów rozwoju zawodowego specjalistów, prowadzenia „Dzienników pracy specjalisty”, dokumentowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz dokumentowania badań diagnostycznych,
- analizę wyników ewaluacji, wnioski merytoryczne oraz rekomendacje organizacyjne i merytoryczne, problemy do rozwiązania. Dotyczyły one głównie spraw organizacyjnych oraz jakości świadczonej pomocy.

Sformułowane w sprawozdaniach i raportach wnioski organizacyjne i dyscyplinujące, sprowadzające się ogólnie do: kontynuowania działań oraz dbałości o spójność i bieżące dokumentowanie prowadzonej terapii, udzielanych konsultacji; zawieranie w prowadzonej dokumentacji wszystkich ważnych opracowań (indywidualne plany terapii, kontrakty z rodzicami, itp.); zachowanie zgodności prowadzonych ćwiczeń z zaplanowanymi celami spotkania; poprawienie estetyki prowadzonej dokumentacji; wykorzystywania nowych pomocy i wiedzy zdobytej na szkoleniach w oddziaływaniach terapeutycznych, jako działania usprawniające wprowadzano do planu działań na kolejne lata.

Według sprawozdania za rok szkolny 2015/2016, wobec nie stwierdzenia przez Poradnię istotnej konieczności, nie zrealizowano wniosku *W związku z realizowaniem od lipca br. zadania powierzonego przez ŁKO⁵⁵, związanego z orzekaniem i opiniowaniem dzieci z dysfunkcją wzroku, słuchu i z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera, z rejonu działania naszej Poradni, rozważenie możliwości powołania stałych zespołów diagnozujących dzieci z określonymi dysfunkcjami.*, w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁵⁶.

(dowód: akta kontroli str. 1388-1481)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach współpracy ze szkołami i środowiskiem lokalnym, Poradnia podejmowała działania na rzecz zdiagnozowania istniejących potrzeb i problemów, promowała swoje usługi oraz upubliczniła w prasie i na stronach internetowych istotę problemów psychologicznych i uzależnień dzieci i młodzieży, wspierała personel pedagogiczny współpracujących z nią placówek oświatowych, a także prowadziła prelekcje oraz organizowała pokazy multimedialne i konferencje.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁷, wnosi o:

1. Pełną realizację zainicjowanych działań mających na celu terminowe wydawanie opinii.
2. Kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia dostępności do usług Poradni osobom niepełnosprawnym ruchowo.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁵⁵ Łódzki Kurator Oświatowy.

⁵⁶ W tym współpracy ze szkołami oraz tworzenia warunków sprzyjających zdrowiu psychicznemu.

⁵⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r., poz. 677.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

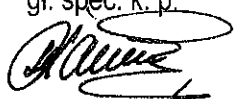
pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 10 listopada 2016 r.

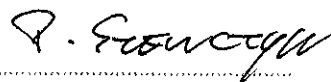
Kontroler
Lucjan Kaszczyk
gl. spec. k. p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis

